

551 sayılı KHK m.161 uyarınca dava hakkının sınırlandırılması bozma sebebidir.

Taraflar arasında görülen davada İzmir Asliye 3.Ticaret Mahkemesi'nce verilen 26.12.2003 tarih ve 2001/1658-2003/1041 sayılı kararın Yargıtay'ca incelenmesi davalı vekili ile Birleşen davanın davacısı tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi Pınar Şengel tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

Davacı vekili,müvekkili şirketin taşımacılık işlerinde konteynır kapaklarının kapatılması için kullanılan çizimlerini yaptığı kilit sisteminin TPE nezdinde kayıtlı olduğunu, Madalyon Tipi Kilit Sistemi adı verilen bu sistemin parçalarının üretimi konusunda davalı taraf ile Ticari İşbirliği Sözleşmesi imzalandığını, bu sözleşmeye göre kilitlerin üretimini sadece davalı taraf, satışını ise sadece davacı tarafın yapacağını ve davalı tarafından üretilen konteynır kilitlerinin her türlü koruma ve faydalı model patent haklarının satıcı firma olan davacı tarafa ait olduğunun kabul edildiğini ancak davalı tarafın anılan konteynır kilitlerinin benzerini üreterek, davacı şirketin müşterilerine daha düşük bir fiyatla satmaya başladığını, bu şekilde haksız rekabet yaratarak müvekkilinin zarara uğramasına neden olduğunu ileri sürerek, davalı şirket tarafından yaratılan haksız rekabetin önlenmesi için kilitlerin üretiminde kullanılan makinelerin yediemine teslimine, üretilen kilitlerin toplatılarak imhasına, fazlaya ilişkin dava ve talep hakları saklı kalmak kaydıyla müvekkilinin uğradığı 1.880.000.000 TL maddi zararın faiziyle birlikte tazminine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, imal edilen kilitlerin birbirinden farklı olduğunu, faydalı model tescil belgesinin bulunmadığını, davacının buluşunun yeni olmadığını, haksız rekabetin söz konusu olmadığını savunarak davanın reddini istemiş, birleşen davada ise, alınan faydalı model belgesinin yasaya aykırı olduğunu ileri sürerek hükümsüzlüğüne karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Mahkemece iddia, savunma, benimsenen bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre, davalının 551 sayılı KHK' nin 165 nci maddesine uygun olarak itirazda bulunmamış olması nedeniyle davacıya ait faydalı model belgesinin hükümsüzlüğünü talep hakkı bulunmadığı gerekçesiyle birleşen davanın reddine, davalının davacıya ait madalyon tipi kilit sistemini haksız rekabet yaratacak şekilde üretimini yapmak suretiyle haksız rekabet ve tecavüzünün bulunduğu gerekçesiyle bu tecavüzünün durdurulmasına, davalının haksız rekabeti nedeniyle davacının uğradığı 262.583.422 TL maddi tazminatın faiziyle davalıdan alınmasına, fazla istemlerin reddine karar verilmiştir.

Kararı, davalı-birleşen dava davacısı vekili temyiz etmiştir.

1-Asıl dava, haksız rekabetin önlenmesi ile maddi tazminat; birleşen dava ise asıl dava davacısı Güvenli Makine ve Tarım Hay. Amb. Ür. San. Tic. Ltd. Şti. adına TPE nezdinde kayıtlı faydalı model belgesinin hükümsüzlüğü istemlerine ilişkindir.

Birleşen davadaki istem yönünden mahkemece, davalı-birleşen dosya davacısının 551 sayılı KHK' nin 165 nci maddesi uyarınca hükümsüzlüğü talep hakkı

bulunmadığı gerekçesiyle birleşen davanın reddine karar verilmiştir. Anılan maddenin üçüncü fıkrasında, zarar gören üçüncü kişilerin ve ilgili resmi makamların faydalı model belgesinin hükümsüzlüğünü talep edebilmeleri için 161 inci maddeye göre itiraz yapmış olmaları şartı öngörülmüştür. Buna göre, faydalı model belgesinin hükümsüzlüğüne karar verilmesi istemiyle zarar gören üçüncü kişiler ile ilgili resmi makamlar tarafından dava açılabilmesi için, faydalı model belgesi başvurusunun ilgili bültende ilan edilmesinden itibaren, Kararnamenin 161 nci maddesi uyarınca üç ay içerisinde Patent Enstitüsü'ne idari itirazda bulunulmuş olma koşulu aranarak dava açma hakkı sınırlandırılmıştır. Ancak, dava açma hakkını sınırlandıran bu düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle 23.03.2004 tarihinde 2001/1E.-2004/36 sayılı karar ile Anayasa Mahkemesi tarafından iptaline karar verilerek, iptal kararı 21.04.2004 tarihli ve 25440 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Anayasa'nın 153/son maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesi kararları yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar. Bu itibarla, mahkemece birleşen dava yönünden uyuşmazlığın esasına girilmeden iptal edilen hükme dayalı olarak, dava hakkı bulunmadığı gerekçesiyle verilen red kararının hukuki dayanağı ortadan kalkmış olduğundan birleşen davanın esasına girilerek gerekli incelemenin yapılması ve sonucuna göre birleşen dava ve asıl davadaki istemlerin değerlendirilmesi gerektiğinden, kararın davalı-birleşen dava davacısı yararına bozulması gerekmiştir.

2-Bozma neden ve şekline göre, diğer temyiz itirazlarının incelenmesine bu aşamada gerek görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalı-birleşen dava davacısı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile kararın anılan taraf yararına **BOZULMASINA**,(2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle diğer temyiz itirazlarının bu aşamada incelenmesine gerek olmadığına, ödediği temyiz peşin harcın isteği halinde temyiz edene iadesine, 17.02.2005 tarihinde oybirliğiyle karar verildi

(11. HD, 17.02.2005, E. 2004/4735, K. 2005/1347– FMHD Cilt II, Sayı:2005-2006/1)